

КОНТО ПРОФИТ

konto@profit.mk | facebook.com/kontoprofit

02 609 1551 | 070 22 11 65

profit.com.mk

***Плата и останати надоместоци
на вработените***

МАКЕДОНСКИ
КВАЛИТЕТ
2017

MACEDONIAN
QUALITY
2017

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

Содржина

1. Плата согласно со Законот за работните односи и Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството.....	3
2. Закон за минимална плата	7
3. Останати надоместоци на вработените	7
3.1. Даночни аспекти на останатите надоместоци	9

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | веештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

Платата и надоместоците од работен однос се секогаш актуелна тема, која има допирни точки и со трудово-правните и со сметководствено-пресметковните работи.

За точна евиденција и пресметка на платата и останатите надоместоци потребна е одлична комуникација меѓу лицето кое ја подготвува самата пресметка и лицето одговорно за евиденција на работните активности на вработените лица.

Темата е поврзана со Законот за работните односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, Законот за минималната плата, Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, Законот за данок на личен доход и Законот за данок на добивка. Оттаму и се гледа нејзината важност и комплексност.

1. Плата согласно со Законот за работните односи и Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството

Платата од аспект на работодавачот претставува еден од позначајните трошоци од работењето. Од аспект на вработените лица пак, секако дека платата претставува основен извор на лични примања.

Според Законот за работни односи (ЗРО) и Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството (ОКДПСОС), платата е составена од три елементи:

- ✓ Основна плата (дефинирана во договорот за вработување, која не смее да е пониска од законски пропишаната минимална плата со Законот за минимална плата);

- ✓ Дел за успешност;

- ✓ Додатоци на плата:

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

- Прекувремена работа – 35% (Основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за 35%);
- Работа ноќе – 35% (Основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за 35%);
- Работа во три смени – 5% (Основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за 5%);
- Работа во ден на неделен одмор – 50% (Основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за 50%);
- За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа зголемена за 50%;
- „Минат труд“ – основната плата на работникот се зголемува за 0,5% за секоја година работен стаж и други додатоци.

Додатоците, меѓусебно не се исклучуваат. Сите претходно наведени елементи се дел од бруто платата и подлежат на оданочување со ДЛД и придонеси за задолжително социјално осигурување.

Така, ако на пример претпоставиме дека лицето Миле Трпевски има основна бруто плата од 40.000 денари, а месецот имал 184 работни часови, тогаш неговата саатнина изнесува $40.000 / 184 = 217,3913$ денари, а дневницата 1.739,1304 денари.

Доколку лицето во рамките на ефективно сработените 184 часа во месецот има сработено 23 ноќни часа тогаш за ноќните часови му следува додаток од 35%, односно $(217,3913 * 23) * 35\% = 1.750$ денари. Тоа значи дека за еден ноќен час лицето заработува саатнина од 293,4783 денари, од кои 217,3913 се основна плата а остатокот е додаток за ночна работа. Фактички лицето за сработените 23 ночни часови ќе земе вкупна плата од 6.750 денари во бруто износ.

Доколку лицето истиот месец сработило и 8 прекувремени часови (односно 8 часа над ефективните 184 часови за месецот, значи лицето вкупно сработило 192 часови), тогаш ќе пресметаме и додаток од цели 8 часови, зголемен за 35%.

Вашиот компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

Конкретно пресметката ќе ја направиме на следниот начин: $(217,3913 * 8) + 35\% = 2.347,8260$ денари.

Дополнително, ако претпоставиме дека лицето дошло на работа и на ден на државен празник сработило 8 часа тој ден (во рамките на ефективните 184 часа за месецот), за тој ден му следува дополнителен надоместок од: $(217,3913 * 8) + 50\% = 2.608,6956$ денари. Напоменуваме дека ефективниот коефициент за исплата за овој ден е 2,5 од едноставна причина што часовите од државниот празник влегуваат во ефективните 184 часови за месецот. Тоа всушност значи дека вработеното лице би земало една дневница за тој ден, без разлика дали дошло или не на работа. Со тоа што лицето дошло на работа, му следува 1,5 дополнителна дневница.

На крај, може да претпоставиме дека вработениот имал 10 години стаж, што значи коефициент за „минат труд“ од $0,5\% * 10 = 5\%$. Со тоа основната плата се зголемува за $40.000 * 5\% = 2.000$ денари, на оваа основа.

Пресметката за платата за месецот може да ја видиме во продолжение:

Основна плата по договор (брuto)	40.000 ден
Ефективни часови	184
Саатнина за месецот	217,3913 ден
Нокни часови работа	23
Прекувремени часови	8
Часови работа на ден на државен празник	8
Години стаж	10
Додаток за нокна работа	1.750 ден
Додаток за прекувремени часови	2.348 ден
Додаток за часови работа на државен празник	2.609 ден
Додаток за „минат труд“	2.000 ден
ВКУПНА БРУТО ПЛАТА	48.707 ден

Вашиот компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

1	Бруто плата	48.707 ден.
2	Придонес за ПИОМ	18,80%
3	Придонес за ЗО	7,50%
4	Придонес 0,5%	0,50%
5	Придонес за невработеност	1,20%
6	Износ на придонес за ПИОМ (ред 5 * ред 1)	9.157 ден.
7	Износ на придонес за ЗО (ред 6 * ред 1)	3.653 ден.
8	Износ на придонес 0,5% (ред 7 * ред 1)	244 ден.
9	Износ на придонес за невработеност (ред 8 * ред 1)	584 ден.
10	Бруто плата - придонеси (Бруто I)	35.069 ден.
11	Основа за данок на личен доход	26.841 ден.
12	Данок на личен доход	2.684 ден.
13	Нето плата	32.385 ден.

Вкупен трошок за даноци и придонеси	16.322 ден.
Ефективна даночна стапка вкalkулирана во бруто плата	33,51%
Ефективна даночна стапка на нето плата	50,40%

MS Excel калкулатор за пресметка на бруто плата [може да најдете на нашата Веб страница.](#)

За сите елементи кои влегуваат во платата согласно ЗРО се прави пресметка на плата за секое вработено лице. Во Македонија се применува концептот за пресметка на бруто плата, што значи дека работодавачот кој е и исплатувач на платата, при секоја исплата на плата на вработеното лице му исплаќа нето плата и веднаш ги засметува, задржува и ги исплаќа на соодветните фондовски и општински сметки останатите давачки како на пример придонесите за здравствено, пензиско, социјално осигурување и данокот на личен доход.

Термините нето и бруто плата не смее да се поистоветат со терминот основна плата кој се употребува во ЗРО иако следејќи ги останатите законски прописи би било логично основната плата која е договорно дефинирана со договор меѓу работодавачот и вработеното лице да биде дефинирана во бруто износ. Сепак социјалните норми кај нас обично водат кон тоа основната плата да се дефинира во нето износ.

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

2. Закон за минимална плата

Согласно Законот за минимална плата, висината на минимална плата во бруто износ за месец март секоја година се усогласува со:

- ✓ една третина од порастот на просечно исплатената плата во Република Северна Македонија,
- ✓ една третина од порастот на индексот на трошоците на живот и
- ✓ една третина од реалниот пораст на бруто домашниот производ, за претходната година, според податоците на Државниот завод за статистика.

Министерот за труд и социјална политика, по претходно мислење од Економско-социјалниот совет, ја објавува висината на минималната плата во бруто износ усогласена согласно претходно наведеното, во „Службен весник на Република Северна Македонија“, во месец март секоја година, која ќе започне да се исплатува со платата за месец април во тековната година.

Податоци за [актуелната минимална бруто плата ќе најдете тука.](#)

3. Останати надоместоци на вработените

Освен плата, вработените имаат и право на останати примања (износите, основиците и пресметките на овие примања се регулирани во ЗРО, ОКДПСОС, додека даночниот третман се регулира со ЗДЛД и ЗДД):

- ✓ Дневници за службени патувања во земјата во висина од најмалку 8% од основицата;
- ✓ Дневници за службени патувања во странство согласно колективен ниво на работодавач или акт на работодавач, но не помалку од Уредбата за издатоците за службен пат и селидби во странство што на органите на управата им се признаваат во тековни трошоци;
- ✓ Теренски додаток во зависност од обезбедените услови за работа на терен;

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

✓ Надомест за одвоен живот од семејството, во висина утврдена со колективен договор на ниво на дејност, односно на ниво на работодавач, но не помалку од 60% од основицата (надоместокот за одвоен живот се исплатува кога работникот е распореден, односно упатен на работа надвор од седиштето на фирмата или надвор од местото на постојаното живеалиште);

✓ Надомест на трошоците за користење на сопствен автомобил за потреби на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го корисити автомобилот за секој изминат километар;

✓ Надомест на трошоците при селидба за потребите на работодавачот, во висина на стварните трошоци;

✓ Регрес за годишен одмор во висина од најмалку 40% од основицата, под услов работникот да работел најмалку 6 месеци во календарската година кај ист работодавач. Со колективен договор на ниво на дејност или колективен договор на ниво на работодавач може да се утврди регрес за годишен одмор во поголем износ од износот утврден со овој колективен договор. Регресот за годишен одмор се исплатува еднаш во текот на годината. Износот се утврдува според основицата која важи на денот на донесувањето на одлуката за исплата;

✓ Во случај на смрт на работник на неговото семејство се исплатува во висина од три основици;

✓ Во случај на смрт на сопруг, сопруга, деца и родители кои живеат во иста семејна заедница, на работникот му се исплатува надоместок во висина од 2 основици;

✓ За јубилејна награда во висина на основицата - за најмалку 10 години работа кај ист работодавач;

✓ При заминување во пензија најмалку двократен износ од основицата;

✓ Работодавачот на свој трошок на работниците може да им организира превоз до и од работното место, како и исхрана за време на работа. Трошоците за исхрана може да изнесуваат најмногу до 20% од просечната нето плата по работник исплатена во претходната година, а трошоците за превоз во висина на стварните трошоци во јавниот сообраќај.

Вашиот компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | веештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

Основицата за пресметување на надоместоците на работниците преставува просечната месечна нето плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци.

3.1. Даночни аспекти на остантите надоместоци

Од аспект на ДЛД, на обврска за оданочување со ДЛД не подлежат:

✓ Надоместокот трошоците за службени патувања, за теренски додаток (сместување, исхрана) или одвоен живот од семејството на вработени лица и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност во висина на најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството во Република Македонија, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

✓ Надоместокот во случај на смрт на вработеното лице, член на семејството на вработеното лице и член на семејството на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност до пропишаниот износ

✓ Надоместоците на трошоците за користење сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до 3.500 денари месечно;

✓ Отпремнината што се дава при заминување во пензија во висина од две просечни месечни нето-плати по работник исплатени во Република Македонија во последните три месеци;

✓ Еднократниот надоместок – испратнина заради трајно работно ангажирање на работниците при откажување на договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени) утврден со закон

✓ Организираниот превоз до и од работа, како и исхрана за време на работа утврдени со закон, општ колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа.

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | веештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

Од аспект пак на данокот на добивка, на оданочување како непризнати расходи не подлежат:

✓ Најнискиот износ на исплатените дневници за службени патувања, теренски додаток или одвоен живот утврден со ОКДПСОС и прописите за органите на државната управа, при што исплатите по овој основ меѓусебно се исклучуваат;

✓ Износот на исплатена помош во случај на смрт на вработениот и на член на неговото семејство утврден со ОКДПСОС и прописите за органите на државната управа;

✓ Најнискиот износ на исплатената помош за претрпени штети од елементарни непогоди утврден со ОКДПСОС;

✓ Најнискиот износ на исплатена отпремнина која се дава при заминување во пензија утврден со ОКДПСОС и прописите за органите на државната управа;

✓ Износот на исплатениот еднократен надоместок – испратнина заради трајно работно ангажирање на работниците при откажување на договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени) утврден со закон;

✓ Износот на исплатениот регрес за годишен одмор во висина од 40% од просечната месечна бруто плата по работник во Република Македонија, објавена до денот на исплатата;

✓ Износот на исплатените јубилејни награди за најмалку десет години работа кај ист работодавач во висина на просечна месечна плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци објавена од Државниот завод за статистика;

✓ Износот на исплатените надоместоци на трошоци за користење на сопствено возило на вработениот за потребите на работодавачот, во висина од 30% од исплатениот износ, но најмногу до 60.000 денари на годишно ниво;

✓ Износот на исплатениот надоместок заради непрекинато боледување подолго од шест месеци предизвикано со повреда на работа или професионално заболување во висина на просечната месечна плата по работник во Република

Ваш компас на патот кон успехот

КОНТО ПРОФИТ

сметководство | обуки | економско-правен консалтинг | вештачења
profit.com.mk | konto@profit.mk | fb.com/kontoprofit

Македонија исплатена во последните три месеци и објавена од Државниот завод за статистика и - износот на исплатениот надоместок при селидби на вработените за потребите на работодавачот во висина на стварните трошоци направени за превоз на покуќнината и на семејството;

✓ Трошоците за организирана исхрана и превоз во јавниот сообраќај на вработените, исплатени над износите утврдени со закон.

[Целосен табеларен преглед на видовите на исплати кон вработените, нормативното уредување и нивниот даночен третман може да најдете на следниот линк.](#)

[Актуелни податоци за минимални износи за исплата и за даночниот третман на исплатите ќе најдете тука.](#)

Подготвил:

М-р Благоја Грозданов

Скопје, септември 2020